

Uskiftet bo

Etter arveloven vil en gjenlevende ektefelle ofte ha rett til å la være å skifte like etter ektefellens død, og i stedet beholde dødsboet "*i uskifte*". Det betyr at hele skiftet av dødsboet med dine medarvinger utsettes til senere, og at du i mellomtiden beholder dødsboet til fri rådighet.

Uskifteboet vil som regel omfatte alt hva du og din ektefelle hadde utenom *særeie*, og alt du senere anskaffer eller sparer opp som formue.

Eiendeler du har eller får som ditt *særeie*, går inn i uskifteboet bare hvis avdøde hadde *særeie* som går inn i boet.

Overtar du din ektefelles bo i uskifte, overtar du også ansvaret for ektefellens gjeld. Men så lenge du beholder boet uskiftet, har du fri rådighet over hele boet. Du trenger ikke samtykke fra de andre arvingene for å selge eller bruke av boets verdier. Det eneste du ikke har lov til uten samtykke fra avdødes andre arvinger, er å gi bort fast eiendom eller gi bort så store gaver at de må sies å stå i misforhold til boets samlede formue. Selvsagt må du heller ikke sløse bort boet med helt uansvarlig pengebruk.

Du kan når som helst kreve å få skifte et uskiftebo med avdødes andre arvinger, og du er forpliktet til å skifte boet dersom du skal inngå nytt ekteskap. Ellers kan du regne med å beholde boet uskiftet så lenge du lever.

Når boet skal skiftes, blir det den formuen du har på skiftetiden, som blir delt. Dersom boets eiendeler har steget i verdi fra din ektefelles dødsfall til skiftet finner sted, får også avdødes arvinger del i verdistigningen.

Boet deles oftest slik at halvparten anses som din avdøde ektefelles del og halvparten som din del. Blir boet skiftet mens du lever, beholder du altså halvparten av boets verdi og skiftetiden som din del og får dessuten din ektefellearv av dødsboets halvpart. Hvis du sitter i uskifte til du dør, blir boet delt med en halvpart til din avdøde ektefelles arvinger og en halvpart til dine arvinger.

Særlig yngre gjenlevende ektefeller må være klar over at det i det lange løp ikke alltid vil være noen fordel med uskifte, fordi, som nevnt, en økning av formuen i uskiftetiden senere må deles likt med den avdøde ektefellens arvinger. Dette er aktuelt når den gjenlevende øker formuen gjennom inntektsgivende arbeid, ved arv eller på annen måte.

Dersom din ektefelle ikke hadde særskilte livsarvinger og ikke hadde *særeie*, har du som gjenlevende ektefelle *rett* til uskifte. Du trenger da ikke noe samtykke fra dine medarvinger, og disse har ikke noen rett til arv før uskifteboet opphører.

Men hadde din avdøde ektefelle særskilte livsarvinger, må du ha samtykke fra dem dersom du ønsker å beholde deres arv i uskifte. Hadde avdøde både felles livsarvinger med deg og særkullsarvinger, kan det ordnes slik at du skifter med særkullsarvingene og beholder resten av boet i uskifte med fellesbarna.

Du må også ha samtykke fra samtlige medarvinger dersom det er aktuelt for deg å beholde avdødes *særeie* i uskifte. Dette gjelder ikke *særeie* som ifølge ektepakt blir felleseie eller gir rett til uskifte ved død. Når *særeie* skal beholdes i uskifte, må det også avgjøres, helst ved avtale mellom deg og dine medarvinger, hvor stor del av skifteboet som ved senere skifte skal anses som avdødes *særeiedel*. *Særeiedelen* skal da deles bare mellom avdødes arvinger. Hvis du selv har *særeie*, skal dette deles bare mellom dine arvinger.